

EVDE BAKIM İŞÇİLERİ

Aydınlık Gazetesi, 8 Kasım 2014

Yıldırım Koç

Türkiye’de ekonomik ve toplumsal ilişkiler ile demografik yapı değiştikçe yeni meslekler ortaya çıkıyor.

40-50 yıl önce ortalama ömür günümüze göre daha kısaydı. Bazı hastalıkların tedavisi yoktu. Aile ilişkileri güçlüydü. Bu durumda ailenin elden ayaktan düşen yaşlılarının bakımı aile bireyleri tarafından gerçekleştirildi. Birçok ailenin çok sayıda çocuk sahibi olmasının nedenlerinden biri de, yaşlılıkta sıkıntı yaşamamak düşüncesiydi. Üç ve hatta dört kuşağın bir arada yaşadığı aileler çoktu.

Günümüzdeki durum geçmiştekinden çok farklı.

EVDE BAKIM GEREKSİNİMİ ÇOK ARTTI

Ortalama ömür uzadı; ancak bu uzama her zaman sağlıklı bir uzama anlamına gelmiyor. Birçok insan ancak çok sayıda ilaç kullanarak ve büyük özenle yaşamını sürdürüyor. Çeşitli nedenlere bağlı olarak demans (bunama) ve alzheimer gibi rahatsızlıklar da arttı ve yaygınlaştı. Ailelerin çocuk sayıları azaldı. Üç kuşağın bir arada yaşadığı ailelerin oranı düştü. Yıllar sürebilen yaşlı bakımları birçok ailede sorun yaratmaya başladı. Özellikle artan ekonomik gereksinimlerin karşılanabilmesi amacıyla veya kadının özgürleşmesinin önkoşullarından biri olarak kadınların kentlerde işgücüne giderek daha fazla katılıyor olması, yaşlı bakımının profesyonelleşmesine yol açtı. Köyde yaşayan kadın, yoğun tarım çalışmasında fırsat yaratıp bakım görevini yerine getirebiliyordu. Kentte evinden çok uzaktaki bir büroda veya fabrikada çalışan kadının bu görevi yerine getirebilmesi olanaksızdır.

Bu durumda, yardıma gereksinimi olan yaşlının bakımında huzur evleri ve profesyonellerce evde bakım seçenekleri gündeme geldi.

Devlet son dönemde çok düşük gelirli ve belirli bir oranın üstünde engelli yaşlıların bakımı için akrabalara asgari ücretin net miktarı kadar ödeme yapmaya başladı. Ancak bu uygulamanın kapsamı sınırlı kaldı.

Bu durum, profesyonel biçimde yaşlı bakımı işini yapacak ücretli kadın işgücü gereksinimini artırdı. Günümüzde onbinlerce kadın, yaşlı bakımıyla geçimini sağlamaktadır.

Bu arada bazı şirketler bu hizmeti daha profesyonel bir biçimde sunmaya başladı.

Yaşlı bakımı için yaşananlar, çocuk bakımı için de geçerlidir.

Kentte yaşayan ailelerde genellikle kadının çalışması durumunda belirli bir yaşa kadar çocuk bakımı evlerde ücretli kadınlar eliyle yapılıyor. Bu durumda da bir işgücü talebi doğdu.

Bu işgücü talebinin bir bölümü yabancı kadın işçilerle sağlanıyor. Yabancı kadın işçilerin önemli bir bölümü kaçak çalıştırılıyor. Diğer taraftan, yabancı kadınlara döviz üzerinden ödeme yapılıyor ve döviz kurundaki yükseliş, bu işin maliyetini hızla artırıyor. Bu durumda yerli işgücüne yönelme arttı.

EVDE BAKIM İŞÇİLERİ ÖRGÜTLENMELİ

Ancak yaşlı ve çocuk bakımında çalışan kadınların sayısındaki bu artışa karşın, bu kişilerin haklarında önemli eksiklikler söz konusu. Ayrıca bakım işinde çalışan kadınların önemli bir bölümü çalıştıkları evlerde iş kazalarından tacize kadar çeşitli sorunlar yaşıyor ve bu sorunlar karşısında onlara destek olacak bir örgütten ve avukattan da yoksunlar. Çalıştırılıp parası ödenmeden işten çıkarılan kadınlar bile oluyor.

Günümüzde yapılması gereken işlerden biri, yaşlı ve çocuk bakımında çalışan kadınların kooperatifler veya dernekler biçiminde örgütlenmesidir. Bu kooperatif veya dernek, üyelerine yaşlı ve çocuk bakımı konusunda kurslar verebilir, her an başvurulabilecek bir doktor ve avukat hizmeti sağlayabilir, bakım hizmetinden yararlanan ailelere güvence verebilir.

Evlerde temizliğe giden kadınların durumu da ayrıca ele alınmalıdır.